

खस्कँदो मानवता

नक्कली कागजात खडा गरी ठगी गर्ने गरेका घटना सामान्य र नियमित जस्तै हुन थालेका छन्। यस्ता घटनामा परेर धेरैको सम्पति लूटिएको छ। आर्थिक, मानसिक तथा शारीरिक शोषण भइरहेको समाचार पनि सामान्य जस्तै हुन थालेको छ। अस्तित्यार प्राप्त व्यक्ति नै यस्ता किर्तन काममा संलग्न भइरहेको उदाहरण पनि प्रशस्तै छन्। कर्तृ निजामती सेवाका कर्मचारी, कर्तृ वित्तीय संस्थाका, कर्तृ उद्योगी-व्यवसायी त कर्तृ राजनीतिको 'बर्को' ओढेकैहस्ताट नक्कली कागजात तथार गरी सर्वसाधारण ठिगिने र लुटिने गरेका घटनाहरू न्यूनीकरण भइरहेको छैन। यसले हास्ती निरिक्ताआ, आदर्श, चरित्र स्वतित भएको प्रमाणित गरेको छ भने कानून जितिसुकै कठोर बनाए पनि अपराधका सूखला बढै जानु सम्य समाजका लागि अशोभनीय विषय हो।

पछिल्लो समय बिर्तामोडको बासिन्दाको पूर्व-पश्चिम महेन्द्र राजनार्थसँगै जोडिएको मूल्यवान जग्गा नक्कली कागजात तथार गरी बिक्री-वितरण गरेको रहस्य सार्वजनिक भएको थियो। ०७७ साल माघ २१ गते टुङ्गबहादुर बस्नेतको नामको जग्गा अरु कसैको नाममा रजिस्ट्रेसन पास गरेको तथ्य बाहिर आयो। जग्गाधनीको निधन भइसकेको अवस्थामा नक्कली धनी खडा गरी काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट वारिसनामा बनाउँदै पास गरिएको जग्गाको विषय बाहिर आएलगतै प्रहरीले अनुसन्धानलाई तीव्र बनायो। त्यसकै आधारमा नक्कली जग्गाधनीदेखि किर्तन कागजात तथार गर्ने, खरिद गर्ने र त्यसै किर्तन काममा संलग्न दुश्य जनालाई प्रहरीले पक्राउ पनि गन्यो। सोही मुद्राका फरार गैरादह नगरपालिका खडा नम्वर ७ का अध्यक्ष बलराम खरेल र मालपोत कार्यालय भापाका अधिकृत चेतन अधिकारी अहिले पक्राउ परेका छन्।

भापामा जग्गा सम्बन्धी विवाद बराबर आइरहने समाचार र घटना हुन्। बिर्तामोडको यो प्रकरणमा पक्राउ परेका जग्गाधनी बनिएका व्यक्तिको कारागारमै निधन भइसकेको छ भने केही धरैरीमा रिहा भएका छन्। एकपटक दोषी सावित भई सजाय भुक्तान भइसकेकाहरू पनि दोहोर्याएर त्यसै अर्को अपराध कर्ममा संलग्न हुने गरेको पनि छन्। तिनीहस्ताई सजायले पनि सुधार्न नसकेको सन्दर्भमे हास्त्रो कानूनी व्यवस्था मैत्रि छ कि भन्ने आशंका जन्माएको छ। कसैको परिश्रमले आर्जित सम्पत्तिमा अवैध ढाँगले कब्जा जमाउने कुटेष्टा सम्य समाजका लागि लाज लाग्ने कुरा हो। इतिहासको कुनै कालखण्डमा 'रामराज्य भनिएको देशमा अधिकार' प्राप्त र जिम्मेवार व्यक्तिहस्ताट भइरहने यस्ता दुष्कर्मलाई रोकन कानूनमा कठोरता अवश्यक छ। त्यसो भएन भने हास्त्रो गैरव र विशिष्टता कराकित हुन पुग्छ। जो मानव सम्यताको विशद्ध हुन्छ र समाजमा द्वन्द्व बढाउने कारक पनि बन्न सक्छ।

तीर्थराज खरेल

नेपालका चार सुरक्षा निकाय मध्ये नेपाली सेना सबैभन्दा बढी व्यावसायिक, तालिम प्राप्त र जनताको आशा र विश्वासको धोरहरको रूपमा रहेको छ। नेपाली सेना जनताको आस्था-भरोसाको केन्द्र र एकताको प्रतिकरण रूपमा चिरपरिचित छ। नेपाली सेना इतिहास, गौरवमय परम्परा, उच्चवर्ताको अनुशासन, अराजनीतिक चरित्र, एकताको भवना, अविच्छिन्न सांगठनिक लक्ष्यबाट निर्भै रहेको छ।

कुशल व्यावसायिकरण राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा समेत भरपर्दै, विश्वसीय र व्यावसायिक फौजका रूपमा स्थापित सेनाले राष्ट्रिय स्तरमा आर्जन गरेको उत्कृष्ट छावी र इतिहासका आधारमा यसप्रतिको विश्वासमा बढोत्तरी भएको छ। यसीबेला राष्ट्रिय सुरक्षा नीतिको कार्यान्वयन, सरकारको विभिन्न निकायसँगको समन्वय, योजना, रणनीतिक दूर दृष्टिसहित सेनाअधिव बढिरहेको आजको परिवेशमा सेनाको आधुनिकीकरणको प्रक्रिया औंच बढाउनेको छ।

मुलुकको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, सांस्कृतिक स्वाधीनता र राष्ट्रिय एकता कायम गर्नु सेनाको परमर्कर्तव्य हो। सार्वभौमसत्ताको रक्षा, भौगोलिक अखण्डताको संरक्षण, राष्ट्रिय स्वाधीनता र राष्ट्रिय एकताको प्रबर्द्धन र राज्यले सुषोभेका विकास निर्माणका कायम दर्तातित र समर्पित रहेको सेनाका सम्बन्धमा मुकुमका द्वन्द्वकालमा धैरै नकारात्मक धारणा बनेको थियो। आम्मो कर्तव्यपरमा अडिग रही नेपालको संविधान २०७२ ले सुमित्राएको विशिष्ट जिम्मेवारी पूरा गर्न जस्तोसुकै परिस्थितिको सामना गर्न सदैव तयार रहेको सुख्खा निकाय सेना कुनै दलप्रति निस्युह रही मुलुक र मुलुकवासीको हितलाई आफ्नो सर्वोत्तम लक्ष्य मानको छ।

पुर्वाले रेचेको सुनौलो र गौरवमय इतिहासलाई जीवन्त राखने नेपाली सेना समर्पित रही। नेपाली सेनाले जनचालमा अनुरूप परिवर्तन र पामाजोर हुँदै आएको राज्य सञ्चालन प्रणालीलाई स्वतःस्फूर्त रूपमा आत्मसात गर्ने संविधान प्रदत्त जिम्मेवारी बहाने गर्न निःस्वार्थ त्याग, बलिदान र योगदानले सेनाको विशिष्ट छावी अक्षुण्ण बनाउँदै आएको छ।

दश वर्ष जनुदुका समयमा माओवादी जनमुक्ति सेना र नेपाली सेनाका बीच युद्धका बेला

मुलुकको रक्षा र पूर्वाधार

विकासमा नेपाली सेनाको भूमिका

मानवअधिकार पालनामा कमी भएका कुराहरू अहिले पनि उठारहेका छन्। मुलुकको स्वतन्त्रता र शान्तिसुरक्षाका लागि नेपाली सेनाले नेपालको शान्ति प्रक्रियाका निमित देखाएको सकारात्मक भूमिकालाई विश्वजगतले प्रशंसाको आँखाले हेरेको छ। एकात्म नेपाली सेना राष्ट्रको सुरक्षाका राखन पासमा राष्ट्रिय राष्ट्रियको अष्टमता कायम राख्न अक्षरतरै कुर्दिएको छ।

वीरुरुखाको लागि, समर्पण, बलिदान, कर्तव्यपरम्परा, अटल राष्ट्रियालाई, जीवन्तता र गौरवमय इतिहास रेखेको सेनाभित्र अहिलेको विश्वव्यापी परिस्थिति, आन्तरिक सुरक्षाको त्रुटी, अवधारणालाई अवधारणालाई अधिकारीका लागि नेपाली सेनाको प्रतिक्रियाको रूपमा चिरपरिचित छ।

संस्थाको महत्वपूर्ण योगदान रहै आएको छ।

'वहानुरी, समर्पण, इमान र मेहेनतमा विश्वमै सुप्रसिद्ध नेपाली सेना सदैव प्रतिष्ठित रहेको आएको छ। नेपाली सेनाले नेपालको शान्ति प्रक्रियाका अवधिकारी देखाएको सकारात्मक भूमिकालाई विश्वजगतले प्रशंसाको आँखाले हेरेको छ। एकात्म नेपाली सेना राष्ट्रको सुरक्षाका राखन पासमा राष्ट्रिय राष्ट्रियको अष्टमता कायम राख्न अक्षरतरै कुर्दिएको छ।

संस्थाको महत्वपूर्ण योगदान रहै आएको छ। विभिन्न ठाउँमा बाटोधाटो, बुल, विद्यालय भवन र अस्पताल बनाउन नेपाली सेना सदैव अग्रिम मोर्चामा छ। नेपाली सेनाको मनोबल उच्च बनाउन, साधान स्नोरले सुसज्जित गर्न, प्रविधिको उपयोगद्वारा आधुनिक सेना निर्माण गर्न राज्यले पूर्वाधार विकासमा योगदान दिएको छ।

न्यूनतम् आधारभूत अधिकारहरूको संग्रह नै मानव अधिकार हो। सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाती, लिंग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्यस्थिति, वैयाकाहिक स्थिति, भूमिकालाई अधिकार नेपाली सेना राष्ट्रको सुरक्षाका राखन अहम भूमिकामा छ भने अक्षरतरै कुर्दिएको छ।

मानव मात्रले पाठ्य विश्वव्यापी रूपमा लागू हुने वा मात्र हुने अधिकार मानव अधिकार हो। मानव अधिकार अतर्तारिक्ष्य सम्भूतावाट सिर्जना हुँछ। मानव अधिकारको विश्वव्यापी धोषणपत्र मानव अधिकारलाई स्थापित गर्ने र दरिलो पाठ्य एकामात्र आधार हो। कुनै पनि देशको भौगोलिक सीमाभित्र मात्र लागू हुने, त्यो देशको सम्बिधानद्वारा धोषित हुने हक तै मौलिक हक हो। अर्थात् देशको मूल कानूनको सम्पादन रहेको समितिका नाम एकमात्र आधिकार हो।

मानव अधिकारलाई सम्पादन प्राप्त हुँदै। यसमा व्यारिकलाई प्राप्त हुने वा नारिकलाई मात्र प्राप्त हुने भने विभेद गरिएको हुँदैन। कही मौलिक हक देशका नारिकलाई मात्र प्राप्त हुने र केही हक त्यस्तो देशमा बसोबास गर्ने समर्पण व्यक्तिहरूलाई प्राप्त हुने गरी तोकिएका हुन सबैदछन्। मानव अधिकार विश्वभरि सबैलाई समान रूपमा लागू हुने हुँदा अलि बढी फराकिला स्वरूपका तथा आधारभूत प्रकृतिका हुँदै। मौलिक हक देशको सीमाभित्र मात्र लागू हुने हुँदा देशको भौगोलिक अखण्डताको रक्षा र एकताको लागि नेपाली सेनाले राजनीतिक आग्रह र प्रभावबाट अलग रहेर काम गर्ने आएको छ। राजतन्त्रको रक्षाकर्च बनेको आरोप नेपाली सेनामाथि थियो, तर नेपाली सेनाको आधार राखनी र भावनामा अवधारणालाई आत्मत गर्ने तरिका बनाउने तरिका शिक्षालाई आपार्टमेन्ट गरिएको छ। तर, नेपाली सेनाको आधार राखनी राखने तरिका शिक्षालाई आपार्टमेन्ट गरिएको छ। राजतन्त्रको रक्षाकर्च बनेको आधार राखनी राखने तरिका शिक्षालाई आपार्टमेन्ट गरिएको छ। तर, नेपाली सेनाको आधार राखनी राखने तरिका शिक्षालाई आपार्टमेन्ट गरिएको छ। तर, नेपाली सेनाको आधार राखनी राखने तरिका शिक्षालाई आपार्टमेन्ट गरिएको छ। तर, नेपाली सेनाको आधार राखनी राखने तरिका शिक्षालाई आपार्टमेन्ट गरिएको छ। तर, नेपाली सेनाको आधार राखनी राखने तरिका शिक्षालाई आपार्टमेन्ट

